

XALQUM SHKASTLARINING ASORATLARI.

*Xamidova Xursanoy Valiyevna,
Abu Ali Ibn Sino nomidagi salomatlik
texnikumi o'qituvchisi*

Annotatsiya

Xalqum shikastlanishlari turli sabablarga ko'ra yuzaga kelib, jiddiy asoratlarga olib kelishi mumkin. Ularning asosiy sabablari orasida travmatik jarohatlar, yot jismlarning yutib yuborilishi va kuyishlar mavjud. Bunday shikastlanishlar yutishda qiyinchilik (disfagiya), yuqimli asoratlar va nafas olishda muammolar kabi oqibatlariga olib kelishi mumkin. Tashxislashda klinik ko'rik, endoskopiya va tasvirlash usullari qo'llaniladi. Davolash konservativ usullar (masalan, yot jismlarni olib tashlash, yallig'lanishga qarshi preparatlar) yoki jarrohlik aralashuvini o'z ichiga oladi. Profilaktika choralari ehtiyotkorlik va himoya vositalaridan foydalanishni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: *Xalqum shikastlanishi, travmatik jarohatlar, yot jismlar, kuyishlar, disfagiya, yallig'lanish, paratonzillit, abstsess, endoskopiya, rentgenografiya, konservativ davolash.*

Xalqum (farinks) shikastlanishlari inson salomatligi uchun jiddiy xavf tug'dirishi mumkin. Ular turli sabablarga ko'ra yuzaga kelib, bir qator asoratlarga olib kelishi ehtimoli mavjud.

Sabablari:

- **Travmatik jarohatlar:** Bo'yin sohasidagi mexanik ta'sirlar, masalan, avtohalokatlar, tushishlar yoki zo'ravonlik harakatlari natijasida xalqum shikastlanishi mumkin.

- **Yot jismlar:** Ovqatlanish vaqtida yoki bolalarda o'yinchoqlar, tangalar kabi kichik predmetlarni tasodifan yutib yuborish natijasida xalqumda yot jismlar qolib ketishi mumkin.

• **Kuyishlar:** Ichki yoki tashqi kuyishlar, masalan, issiq suyuqliklar yoki kimyoviy moddalarning xalqum bilan aloqa qilishi natijasida shikastlanishlar yuzaga kelishi mumkin.

Asoratlari:

• **Yutishda qiyinchilik (disfagiya):** Xalqumning shikastlanishi yoki yallig‘lanishi natijasida yutish jarayoni buzilishi mumkin.

• **Yuqimli asoratlari:** Shikastlangan to‘qimalarda infeksiya rivojlanib, paratonzillit yoki xalqum oldi abstsessi kabi holatlarga olib kelishi mumkin.

• **Nafas olishda qiyinchilik:** Xalqumdagi shish yoki yot jismlar nafas yo‘llarini to‘sib, nafas olishda muammolarga sabab bo‘lishi mumkin.

Tashxislash:

• **Klinik ko‘rik:** Shifokor bemorning shikoyatlari va anamnezini o‘rganib, xalqumni vizual tekshiradi.

• **Endoskopiya:** Xalqumni maxsus asboblardan yordamida ko‘zdan kechirish orqali shikastlanish darajasi va joylashuvini aniqlash.

• **Rentgenografiya yoki KT:** Ichki shikastlanishlar yoki yot jismlarni aniqlash uchun tasvirlash usullari qo‘llaniladi.

Davolash:

• **Konservativ davolash:** Yot jismlarni olib tashlash, yallig‘lanishga qarshi preparatlar, og‘riq qoldiruvchi vositalar va antibiotiklar qo‘llanilishi mumkin.

• **Jarrohlik aralashuvi:** Katta shikastlanishlar yoki asoratlardan mavjud bo‘lsa, jarrohlik yo‘li bilan tuzatish talab etilishi mumkin.

Profilaktika:

• **Ehtiyotkorlik:** Ovqatlanishda ehtiyotkor bo‘lish, kichik predmetlarni bolalardan yiroq saqlash.

• **Himoya choralari:** Xavfli faoliyatlar vaqtida himoya vositalaridan foydalanish.

Xulosa qilib aytganda, xalqum shikastlanishlari jiddiy asoratlarga olib kelishi mumkin. Shuning uchun ularni o‘z vaqtida aniqlash va davolash muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Лебедев А.Г., Ярцев П.А., Македонская Т.П. ва бошқалар. "Ёпиқ қорин жароҳатида ичак шикастланишлари" // Хирургия, 2019.-№5.-С.82-87.
2. Мустафакулов И.Б., Тиляков А.Б., Карабаев Х.К. ва бошқалар. "Ёпиқ қўшма қорин жароҳати. Методик тавсиялар." Самарқанд – 2019. – 85 с.
3. Самохвалов И.М., Бельских А.Н., Гаврилин С.В. ва бошқалар. "Оғир ёпиқ қўшма қорин жароҳати: реаниматологик тактика хусусиятлари" // Вестник анестезиологии и реаниматологии, 2018.-№4.-С.53-60.
4. Сигуа Б.В., Земляной В.П., Дюков А.К. "Жигар шикастланиши билан боғлиқ қўшма ва изоляцияланган қорин жароҳати" // Вестник хирургии им. И.И. Грекова. 2015. Т.174, №1. С.9-15.
5. Слобожанин М.И. "Жигарнинг очик ва ёпиқ жароҳатлари билан жабрланганларнинг жарроҳлик даволаш натижалари" // Здоровье, демография, экология финно-угорских народов. 2019. №1. С.48-51.
6. Тулупов А.Н. "Оғир қўшма жароҳат." Санкт-Петербург: Изд-во ООО «РА «Русский Ювелир» – 2015. – 314 с., с.205-210.
7. Файзулина Р.Р. "Тупой қорин жароҳатларини ташхислашни оптималлаштириш." The Journal of scientific articles "Health and Education Millennium". - 2017. -Т.19, №5. - С.9-11.